

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Kort Begryp Des Levens Ende Der Devghden Vande Weerdighe Joanna van Randenraedt Geestelycke Dochter Onder de Bestieringhe der Societeyt Iesu

**Huysmans, Daniel
Nerrincq, François**

T'Antwerpen, 1690

XI. Oodtmoedigheydt.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38005

moon, sonder iet daer van te verstaen; ofen hoorde oock niet wat'er gheseyt wiert. Dit dickmaels gheschiet zijnde, en heeft-se evenwel het Sermoon, dat in haer tijdt-verdeeling aengheteeckent stont, niet derven achterlaeten, sonder t'oordeel vanden Biecht-vaeder hier over ghehoort te hebben: vreesende vanden eenen kant de menschen t'ontfichten door haer afwesen van't Sermoon; ende vanden anderen kant, sich onweerdigh kennende om soo groote jonsten des Hemels soo ghestadelijck in te volghen.

Niemant en kan leer-samer zijn als JOANNA gheweest is: want sy in alles raet vraeghde, vande ghene die haere siele bestierden; ende desen raet soo eenvoudelijcke volghde, als of sy geen begriip van eenighe sake ghehadt en hadde.

Men vreesde met groote reden, dat verscheyde swarigheden naer hare Doodt souden oprijzen: maer door haer voorsichtighe beleyt, is alles voor haer af-sterven soo wijselijck beschickt, dat'er niet de minste swarigheyt ghevolght enis. Dit sy ghenoech van haer voorsichtigheyt.

XI. CAPITTEL.

Ootmoedigheyt.

De Ootmoedigheyt, seght den H. (a) *Ioannes Chryso-*
stomus is de moeder, den wortel, de voedster, het
steunsel, ende de bandt van alle deughden.

Sy is de Moeder van alle deughden, ghelijck de
hooghverdijde Moeder van alle sonden is. Den H.

(b) *Prosper*, of soo andere segghen *Iulianus Pomerius*,
M m 3 schrijft

(a) *Hom. 30. in Acta.* (b) *Lit. 3. de Vita iCent. cap. 2.*

schrijft aldus: *De hooghverdye is oorsaecke van alle sonden: ende syen is niet alleenlyck sonde, maer sonder hooghverdye en is gheene sonde gheschied, noch en sal oyt sonde gheschieden. Want alle sonde en is niet anders, als een misachinghe Godts, door de welke Godts geboden overtreden worden; ende den mensch en wordt tot desen misachinge niet gebrocht, ten zy door hooghverdye. In teghen-deel dan, is d'Ootmoedigheyt het beghinsel ende de moeder van alle deughden, ghelijck de Schriffture te kennen gheeft, ende de Heylighe Vaeders een-paerlijck leeren.*

Sy is den wortel van alle deught: want ghelijck den H. (a) *Gregorius* leert. *De deught sal waerlijck in ons leven, als sy met haeren wortel, dat is met d'ootmoedigheyt dt, vereenight is; ende sy sal verdrooghen, als sy van desen wortel af-ghetrocken wordt.*

Sy is de *Voedster* der deughden: want alle deughden soo veel toe-nemen als sy van het sogh der ootmoedigheyt ghespijst worden; ende soo veel verachten, ende verdorren, als sy met het sogh der hooghverdije ghevoedt worden.

Alle deughden worden door d'ootmoedigheyt, als door een *steunsel* onderstet, ende als door eenen *bandt* vervoeght: want sy in alle goede ende deughdelijcke wercken moet ghevonden worden, midts dat die sonder ootmoedigheyt niet en kunnen aen Godts-ooghen aenghenaem wesen.

In dese deught is Christus ons voor-ghegaen, die het opperste voor-beeldt ende den aenleyder der ootmoedighe sielen gheweest is, in dese deught sijn alle de Heylighen hem ghevolght; dese deught heeft JOANNA soo beneersticht, dat sy haere eyghen deught schijnt te wesen, de moeder, den wortel,

(a) *Lib. 27. Moral. cap. 26.*

tel , de voedster , het steunsel, ende den bandt van alle haere deughden.

Noch seer jongh zijnde , was sy soo begeerigh om ootmoedigh te wesen , dat sy alleenlijck vreesde , niet weerdigh te zijn, noch weerdigh te konnen worden, om dese deught volmaecktelijck naer haeren wensch te besitten : het welck een teecken was van seer groote ootmoedigheyt. Hoe kleyn van ouderdom datse was, sy socht altijt veel kleynder ende verworpende inde ooghen der menschen te wesen : verdriet scheppende als eenighe andere , naementlijck aensienlijcke mannen , haere ghebden versochten. Want sy sich onweerdigh hiel , voor andere te bidden, ende veel onweerdigher van Godt verhoort te worden in haer verfoeck.

Niet en was aen haer ooghen soo verworpen , als sy was aen haer selven: waerom sy oock oordeelde , dat haer over-al het slechtste toe-quam : hierom oeffende sy sich , naer alle haer vermoghen , in alle nederighe huys-diensten. Ende gemerckt dat dese diensten in haer Oudersoft vrienden huysen haer niet toe-ghelaten en wierden , socht sy andere huysen te vinden , daer sy eenighs haren drift tot ootmoedighe wercken konde in-volghen.

Sy hadde voor ghewoonte , noyt ter nacht-ruste te gaen , ten zy verghiffenisse op haere kniën versocht hebbende , als-wanneer haer dócht dat sy eenighe reden van stoorringhe aen iemandt ghegheven hadde. Maer ghemerckt dat sy over-al sich liet voor-staen de oorfaecke van alle stoorringhe te wesen , sich toe-schrijvende al wat van andere misdaen wierdt , onmaetelijck sich hier over beschuldighende , ende sonder op-houden dierghelijcke

lijcke

lijcke verghiffenisse vraeghende ; soo is men ghe-
nootfaeckt gheweest haer oodtmoedigheydt dies
aengaende te stutten.

Haer begeerte van geestelijck te worden ; was
overgroot: midts dat haer docht dat sy woelende
in soo bedorven wereldt haer leven niet en soude
konnē bewaeren , sonder van walghe ende af-
keer te sterven. Maer het docht haer onmogelijck
tot soo groot gheluck te gheraecken , als sy besit-
ten die de wereldt verlaten hebben : ghemerckt
dat sy oordeelde, dat de ghene die tot Godts dienst
sich begheven , ten minsten eenighsins moeten
weerdigh zijn , om soo verheven staedt te beleven:
ende dat sy oyt tot foodaenighe weerdigheydt
soude gheraecken , docht haer onmoghelijck te
wesen. Even-wel sy wierdt gheestelijck : niet om
dat sy fulcks weerdigh was , maer om dat de goet-
heydt Godts , ghelijck sy seyde , soo groot was ,
dat hy ghedooghde , d'onweerdighste van alle
menschen tot sijnen heylighen dienst aen-te-
nemen.

Sy liet sich voor-staen dat sy de hooghveerdigste
onder alle de menschen was : dickwils beklaegen-
de , ende met vele traenen beweene de groote
bedorventheydt van haere boose nature: ende ghe-
merckt dat dese bedorventheydt spruyt uyt d'erf-
sonde , riep sy dickwils: *Och! hoe afsgryselijck is d'erf-
sonde in my ghewortelt! Och ofick alle de veselinghen
van dese sonde in my konde wytrucken.*

Als sy eenighe Goddelijcke jonsten vanden He-
mel ontfonck , was sy verbaest , door het insien
van haere groote verworpentheydt ende onweer-
digheydt: niet konnende begrijpen , hoe dat Godt
gheweerdighde een soo verworpen schepsel soo ge-
naedelijck

naedelyck te voorkomen, ende soo wonderlijck tot syne liefde te trecken, dat niet en verdiende noch van Sonne bestraelt, noch van aerde en beesten ghevoedt, noch van eenigh schepsel gedient of gheholpen te worden.

Sy was besonderlijck vernoecht, datmen haer IOANNA gheuoemt hadde, om dat desen naem haer indachtigh maecte haere onweerdigheyt: door dien dat *Ioannes Baptista* haeren Patroon sich onweerdigh bekent hadde de schoenen Christi t'ontbinden, ende haer onweerdigheyt bové maten veel grooter was.

Haer begeerte was, misacht, versmaet, bespot, berispt, ende met alle schande onthaelt te worden; alle verdruckinghen ende pijnen te lijden, want sy anders niet en verdiende soo haer docht. Sy beleedt voor Godt, ende voor alle de Heylighen, dat sy de minste, d'onbequaemste, d'onwetenste van alle menschen was, die inde plaetse van voortre-gaen, daeghelijcks verachterde in de deugt. Eñ over-wegende haere onvolmaeckthede, tegede volmaecktheden van andere, hiel sy sich voor eene vergaderinge van alle kranckheden eñ ellenden: beklaeghende dat sy alleen van alle deughden berooft was. Alswanneer sy eens van Christus verstaen heeft dese woorden: *Ick ben IESUS uwen schat, ence uwen rijckdom*. Waer op sy daedelijck in haeren niet, ende in sijne liefde, als in eenen dubbelen af-grondt verflonden, ghelijck buyten haer selven vervoert wierdt.

Die de grond-reghelen der oprechte ootmoedigheyt niet en kennen, en vatten niet, hoe dat een Godt-vreesende ende deught-rijcke siele, die weet

N 2

dat

dat sy van alle grove sonden vervremt, van Godts gratien boven andere menschen begaeft ende van verdienstighe wercken vervult is, sich kan stellen achter Dieven, Moordenaers, Blasphemeerders, Keters, Heydenen, ende andere alder-grootste sondaeren. Nochtans is dit het recht-sinnigh oordeel van een oprecht ootmoedigh herte: volghens de leeringhe vanden Apostel (a) *Paulus*, die aen de ghe-loovighe stadt Philippi aldus schrijft: *In ootmoedigheyt d'een d'ander hoogher achtende*: den Grieck-schen, dat is den echtighen Text seght: *Door ootmoedigh ghevoelen d'andere verhevender houdende als ons selven*. Tis oock de ghemeyne leeringhe (b) van *Augustinus*, *Ambrosius*, *Chrysestomus*, *Basilius*, *Gregorius*, *Anselmus*, en veel meer Heylighe Vaeders. Tis oock de leeringhe vande Godts-geleerde, met H. (c) *Thomas*, ende vande geestelijcke Schrijvers. Niet en isser gemeynder in de Levens der Heylighen, als dat sy sich d'alder-verfoeylijckste, ende d'alder-verworpenste van alle menschen ghehouden hebben: ghelijck blijkt uyt de Levens van *Anthonius*, *Benedictus*, *Franciscus*, *Ignatius*, *Xaverius*, *Borgia*, *Brigitta*, *Gertrudis*, *Teresa*, *Maria Magdalena de Passis*, ende meer andere. De redenen opde welcke dit oordeel ghevestight wordt, en konnen met luttel woorden niet voor-ghestelt worden: ende hier in wijd-loopigh te zijn, is buyten ons voor-nemen. Die onderrichtinghe van dese waerheyt versoeckt, sal die vinden by *Alphonsus Rodrigues* in t'weede Deel het derde Tractaet, het 33 ende 34 Capittel. Laet ons nu voort-gaen in d'ootmoedigheyt van JOANNA.

Sy

(a) *Phil. 2. 3.* (b) *Apud Lancit. De Humilit. lib 1. cap. 3.* (c) *2. 2. q. 161. art. 3.* (d) *Apud Lancit. ibid.*

Sy ondersocht seer dickwils, oft sy haere goede voor-stellen ten vollen volbrocht hadde: ende eenigh ghebreck hier in bevindende, hiel sy sich voor d'ondanckbaerste van alle menschen, verweckende groot leedt-wesen, hulpe van Godt ende van de Heylighen versoekende, om voort-aen beter op haere stucken te letten. Ende naer de Kercke komende, alswanneer sy sich plichtigh kende van aen eenigh goet voor-nemen ontbroken te hebben, en dierf sy sich niet voorderen tot den Autaer: maer hiel sich achter in een hoecksken vande Kercke, met den Publicaen, als onweerdigh om voor Godts oogen te verschijnen.

Sy was somwijlen door het waecken soo ver-vaeckt, dat sy in haer nacht-ghebedt vanden slaep over-vallen wordende, niet en konde knielen oft staen: ende nochtans, oock alsdan niet willende den ghestelden tijdt des ghebedts verkorten, noch haer lichaem noodighe ruste toe-gheven; nam sy een koorde om haer lijf, die sy erghens vast bondt, op dat haer lichaem niet en soude ter aerde vallen, ende sy stonde in deser voeghen uren langh, als eene arme bedelersse, haere handt tot Godt uyt-stekende; in de welcke sy oock een houten schotelken nam, segghende: *Heere, hebt medelijden met dese bedelersse, die soo arm is, datse oock niet behoorlijck vraeghen en kan.*

Sy liet sich daeghelijcks voor-staen, dat sy eerst begoft, ende niet goedts te voren ghedaen en hadde. Het welck soo langh gheduert heeft tot dat sy ghestorven is: alswanneer sy oock beklaghde, soo qualijck haeren tijdt besteedt te hebben. Alsmen haer vraeghde, hoe sy met de waerheydt dit konde segghen; antwoorde, dat'er niet waerachtighe

gher en was. Ende als op-vlieghende inde groot-
heden Godts, ende neder-vallende tot onse mis-
achtbaerheyt, bevestighde sy dese waerheydt met
foo bondighe redenen, dat den vraegher verftelt
ftont: ende sy seyde onder andere woorden: *Wat
is't anders als niet, al wat ick ghedaen hebbe, verghe-
leken by het ghene Godt verdient? Och wy streeken soo
licht ons selven over onsen Niet.* Sy hadde diep in
haer verstant gheplant de twee grondt-steen en van
d'ootmoedigheyt, te weten haeren Niet, ende hare
ghebreken. Sy hadde rijpelyck ghevat, hoe dat
haer wesen, en alle haere naturelijcke, ende bo-
ven-naturelijcke gaven, voor soo veel als die van-
den mensch voort-komen, enckelijck niet waeren:
ende voor soo veel als sy van Godt voort-komende,
gheleent goet zijn, waer van den ontfangher aen
den leender nauwe rekeninghe sal moeten gheven.
Daerom beleedt sy, niet goedts ghedaen te hebben,
al hoe-wel dat Godt in haer onweerdigh veel goets
ghedaen hadde. Hier by oogh-merck nemende op
haere kranckheden, fouten, ende ghebreken, die wy
ghenootfaeckt zijn voor onse eyghen te houden,
ende die teghen de reden ende teghen Godt strij-
den, hoe kleyn dat sy zijn, schein JOANNA
door dit rijpsinnigh insicht soo leelijck ende soo af-
grijpselijck aen haer selven, dat gheene aposteume
aen iemant soo walghlijck, gheene faecke inde
wereldt soo grouwelijck en is, als sy aen haer sel-
ven was. Daerom en konde sy haer boosheydt niet
genoech beklagen, noch het qualijck besteden van
haren tijdt met genoeghsaeme traenen beweenen.

Sy en hadde van gheene faecke soo grooten
schroom, ghelijck dickwils gesecht is, als van ken-
baer te maecten, oock aen den Biecht-vaeder, de
ion

jonsten die sy van Godt ontfongh : ghemerckt dat die konden strecken tot haeren lof en groot-achtin- ghe. Hoe menighmael is sy , met ghevouden han- den , ende met d'ooghen vol tranen , op haere kniën voor den Biecht-vader ghevallen , om de goddelijc- ke gaven , die sy ghenoten hadde , te moghen ver- swijghen ! Hoe menighmael heeft sy stom ghestaen , als den Biecht-vaeder van dese dinghen sprack ! Hoe menighmael is sy tusschen dit schrijven (al- hoe-wel door gehoorfaemheyt) door tegenstrijt van haere ootmoedigheyt , soo ontstelt geweest , dat sy noch handt noch penne roeren en konde ! Als sy haer ghebreken op't papier stelde , dan was sy wel- sprekende , ende wijtloopigh , wenschende haere on- volmaecktheden aen alle de wereldt te verkondi- ghen : maer in haere deughden ende jonsten te ver- halen die sy van Godt ontfongh , was sy seer kort , ende sy en vondt somwijlen gheene woorden om dese te beschrijven.

De pijnen , die sy in dese verklaeringhen gevoel- de , waeren soo groot , dat sy haer selven gewelt de- de , om d'ontfanghen weldaden te vergheten , ende door desen middel de verklaringhe der selve t'ont- gaen. Maer dit was te vergheefs : want haer niet al- leenlijck vande Biecht-vaeder , maer van Godt self , belast wierdt , dese verholentheden t'openba- ren ; die haer door berispinghen , ende somwijlen oock door vervaerlijcke vertooninghen aenstoude , als sy hier in niet terstont en voldede aen den wille van haeren Biecht-vaeder.

JOANNA aldus ghepraemt wordende , ende den wille Godts dies aengaende klaerlijck kennende , en heeft niet willen afwijcken vande gehoorfaem- heyt , ende heeft gheschreven dat op haer verfocht

N n 3

wierdt :

wiert: maer daer en-tusschen haer ootmoedigh ende treurigh herte vertroostende met dierghelijcke ghepeysen. Ten eersten, dat dit schrijven soude konnen dienstigh wesen tot haere meerdere versmadinghe: want dat-men hier uyt konde oordeelen, dat sy dede, ghelijck de fotten doen, die haer selven prijsen. Ten anderen, dat de menschen die dese schriften souden lesen, hier uyt gheene reden en hadden, om haer meer te achten dan andere; maer groote reden om tot vierigher Godts-dienstigheyt hier door verweckt te worden, met vaste hope van overvloedigher weldaden vande goetheydt Gods t'ontfanghen: ghemerckt dat Godt soo groote weldaden ghedaen hadde, ende soo mild was gheweest, tot soo verworpen schepsel, dat hem van alle kanten soo onvolmaecktelijck ghedient hadde, ende dese gaven allensins onweerdigh was. Soo volde IOANNA aen de ghehoorsaemheydt, sonder d'ootmoedigheyt te hinderen.

Mach-men haer niet toeschrijven den geest van Prophetie, aen de welcke soo menighvuldighlijck van Godt veropenbaert wiert, wat aen haeren persoon, wataen andere, wat aen Steden ende Landen aenstaende was? Door bevel vanden Biechtvader moest sy alle dese veropenbaringhen, benefsens haere andere verlichtinghen, ontgeestinghen, ende diergelijcke seldtfame weldaden, die sy vanden Hemel ontfongh, by gheschrift stellen. Maer op dat de verklaringhe van dese saken niet en soude strecken tot groot-achtinge van haren persoon, noemt sy in haer schriften hare openbaringhen, droomen; d'ontgeestinghen, sluymeringhen; de kennisse van toe-komende ende verholen dinghen, invallen: ende verhalende dat Godt of de Heylighe Maghet haer

haer iet gheseyt hadden, voeght sy daer by, *Soo my dunckt*, om de saeke soo seer als 't moghelijk was te verkleyen: aldus trachtende alle groot-achtinge, oock by de Biecht-vaeders te schouwen. De dingen die JOANNA voorseght heeft, en zijn niet alleenlijck wonder, maer oock soo veel in ghetal, dat ick desen Boeck wel eens soo grooter soude maken, als ick alles soude uyt-trecken, dat sy dies aengaende gheschreven heeft. Ende dese voorsegginghen, die allegader waerachtigh bevonden zijn, noemt sy invallen ende droomen.

Daer-en-boven versocht sy ootmoedelijck, dat de Biecht-vaders, hare schriften gelesen hebbende de selve souden verbranden: op dat de kennisse van dese dinghen, niet voorder en soude verbreyt worden; nochtans sich onderworpene aen hun oordeel. Soo grooten vyant was sy van haren lof ende eere. Want ghelijck niemant in hare oogen soo verworpen en was dan sy; soo was hare uytterste sorghe, dat oock alle andere van haer soodanigh ghevoelen souden hebben.

Als haer eenighe fauten of sonden kenbaer wierden die van andere bedreven waren, en vondt sy de minste reden niet om dese menschen min te achten als haer selven. Ja uyt de sonden van andere wiert sy beweeght, om haer selven meer te verachten, als die ghesondight hadden. Want bevindende dat sy met soo grooten overvloet van Hemelschen bystant voor-komen zijnde, nochtans in soo menige kranckheden quam te vallen; oordeelde sy hare boosheydt soodanigh te wesen, dat sy in veel grovere sonden soude vervallen, ten ware saken, dat Godt, door sijn besondere genade, teghen diergelijcke mislaghen haer genadelijck bewaerde. Soo
dat

dat sy haer selven booser als d'alderbooste van alle ;
ende erger als de slimste tooveresse oordeelde : want
dat sy sulcks niet en was , niet van haer en quam ,
maer van Godt.

'Tis weerdigh bemerckt te worden , dat sy niet
eenbladt gheschreven en heeft (ende heeft noch-
tans soo veele groote boecken geschreven) of-
vindt'er altijt iet , tot hare vernederinge. Want ge-
duerighlijck in fiende haren Niet , hadde sy van haer
selven altijt het selve gevoelen ; te weten dat sy
was , ende dat eenieder haer moest houden d'on-
weerdighste , de botste , d'alder-sotste des wereldts :
dat-se verstootten , gemorselt , ende in stof gemalen
moest worden : dat-se door quellinghen , siekten ;
pijnen , ende alderhande ellenden moest overgoten
worden : dat alle quaet haer moest over komen ,
behalven de sonde ; en alle goet moest ontbreken ;
behalven de liefde Godts.

Sy en konde niet begrijpen , hoe datter iemant
gevonden wiert , die eenigh behagen in sijn selven
hadde : *VWant die soude , seght sy wonderlijck , wonder-
lijck moeten verblint zyn inde kennisse van sijn selven.*
Uyt dese groote verwonderinghe bespeure ick , dat
JOANNA niet alleenlijck tot een volmaeckte mis-
ahtinghe van haer selven ghekomen is , maer
dat sy alle den tijdt van haer leven , noyt eenigh be-
hagen in haer selven gehadt en heeft. Want had-
de sy oyt , oock in hare jonghste jaren , dierghelijc-
ken behagen ondervonden ; sy soude lichtelijck be-
grepen hebben een ghebreck soo menighvuldigh
ende soo gemeyn aen alle menschen , dat oock in
haer selven beproeft hebbende , noch sy en soude
soodanighe woorden niet ghebruyckt hebben.

Veele deught-begeerige sielen versochten van
haer

haer eenighe onder-richtinghen in het gheestelijck leven : waer in sy seer ghewilligh ende vlijtigh was, als sy inde ghemeyne ende wel bekende palen vande oeffeninghen de geests mocht blijven. Maer als men voordere ende dieper wetenscap van haer versocht, viel sy weygerigh : schouwende de meerder achtinghe van haren persoon, meer als de peste.

Sommighe, aen de welcke haren afkeer van dese geestelijcke verborghentheden te openen, wel bekend was, ende die nochtans begeerigh waren eenighe verholender onderwijfingen van haer te verstaen, gebruyckten desen list. Sy begonnen vande saken die sy voor-hadden te spreken, sonder eenighe onderrichtinghe van JOANNA te vraghen. Sy met dit lock-aes ghetrocken, ende met desen angel gevangé zijnde, vervoorderde terstont dese t'samen-sprake : ontstack de ghemoederen van alle die daer waren, met soo diepsinnighe redenen, dat sy al-te-samen seer beweeght waren, ende voldoeninge hadden in haeren wensch : want sy en konde het vier, dat in haer herte brande, niet verdompen, als desen brandt door dierghelijck t'samen-spraken ontsteken wiert, : ende bemerkende naderhandt, dat het gene sy geseght hadde, tot haeren lof konde strecken, hiel sy sich voor een verwaende, ende voelde seer groote pijnen in haere siele. Van dit geval schrijft sy aldus : *Als't gheschiet is, dan is't my een torment, dat niet uyt te sprecken is : ende alsick'er mede besigh ben, dan is't my onmoghelijck te swijghen. VVat salick dan maecken?* Sy versocht dickwils den oorlof om in dierghelijcke gheleghentheden niet een woordt te spreken : maer dit wiert haer geweygert.

Tot eenighe beproevinghe van haeren gheest,

O o

heeft

heeft den Biecht-vaerder eens aen een gheestelijcke Dochter belast, aen JOANNA te segghen, dat sy tot noch toe niet goedts ghedaen en hadde, overfulckx dat sy ten lesten eens soude beginnen. Door welcke woorden sy soo diep versonck in haeren Niet, dat sy haer ghebreken ende onweerdigheydt inziende, haer ooghen naer den Hemel niet en derfde opslaen, noch eenighen Heylighen aenroepen. Naer dat sy eenigen tijdt inden afgront van dese vernietinghe verbleven hadde, openende haer ooghen, sagh sy, soo haer docht, haren Salighmaker, ghelijck hy in het hofken gheweest is, water ende bloet sweetende: ende hoorde uytijnen Goddelijcken mondt dese woorden: *En derft ghyu tot my niet keeren, die u soo bemint hebbe, dat ick voor u vvaeter ende bloedt sweete?* Hier door rees uyt haer weemoedigh herte, ende vloeyde uyt haer ooghen, eenen reghen van traenen, met eene groote begeerte van ten langhen lesten eens oprechtelijck Godt te dienen.

Men soude segghen dat dit oodtmoedigh ghevoelen, 't welck JOANNA van haer selven hadde, dit oordeel van niet goets ghedaen te hebben, door gheduerighe t'saemen-spraecken met Godt, verlichtinghen, ende veropenbaeringhen die sy vanden Hemel ontfongh, nootsaeckelijck moest ghekrenckt worden: maer sy was wel ghewaepent teghen desen aenstoot. Gheene jonsten des Hemels en waeren machtigh dit ghevoelen te stooren, of eenighe verydellinghe in haer gemoedt te veroorsaecken. Want sy pleegh te segghen, dat sy eenen mest-hoop was: ende dat eenen mest-hoop van wesen niet en verandert, al is 't dat d'alderuyverste Sonne-straelen daer op vallen.

Om

Om dese ootmoedigheydt tusschen d'aldergrootste gratien , door het overdencken van haere ghebreken , noch vaster te vestighen , ghebruyckte sy dese ghelijckenisse. Waer 't saecken dat eenen Koninck van heel de weerdlt , gheen acht-slaende op sijn verheventheydt , rijckdommen , ende grootheydt , sijn gheneghentheydt ende liefde liet vervallen , op d'armste , d'onaerdighste , de mismaeckste , de ghebreckelijckste slavinne ; dese nemende voor sijn beminde Bruydt , ende aen haer alle jonste bewijsende , die van soodaenighen minnaer kunnen verwacht worden : ende dat in teghendeel dese slavinne , haere liefde op een ander liet vallen , als op haren Bruydegom : wat straffe soude dese trouwloose slavinne verdienen ? Dan sprack sy tot haer selven , segghende: *Ghy zijt dese slavinne, IOANNA, ten opsicht van uwen IESVS. Ghy d'onghetrouwste, ghy d'ondanckbaerste , ghy de vveerdighste om de pynen der helle te lijden.* Waer door sy dickwils met soo groote beschaemtheyt , ende soo grondigh leet-wesen bevanghen wiert , dat sy daer in soude besweken hebben , ten ware dat Godt haer besonderlijck voorkomen ende gheholpen hadde.

Gedurighlijck bekommert wesende met haer selven te verootmoedighen , riep sy seer dickwils. *Och wat sonder van my komen , vvaer 't saecken dat die oneyndelijcke goetheyt , haere ghenaedighe handt van my astrock! Och Hemel! Och Aerde! hebt medelijden met dese sonderse. Al ben ick. uwe hulpe soo onvveerdigh van mijnen kant , hebt nochtans medelijden met my , ten opsicht van uwen Schepper , die my naer sijn eyghen beeldt gheschapen , ende met soo onvveerderelijcken prijs in-gekocht heeft.*

Als sy in hare maendelijcke schriften eenige saen

ten wijtloopighlijck beschreef, die sy oock onwettende bedreven hadde, vreesde sy dat den Biechtvader de moeyte niet en soude nemen, van soo langh verhael te lesen: daerom versocht sy van hem seer ootmoedelijck, dat hy desen arbeyt soude gelieven te nemen, op dat haren boosen aert (ghehlijck-se seyde) aen hem ten vollen bekent soude wesen. Een van dese schriften besluyt sy met dese woorden. *Ick hebbe dese ghesteltenisse mynder siele wat merstelijck beschreven, op dat V. E. van my klare kennisse soude hebben. Want al ben ick soo quaet, ick en wille soo niet blijven: maer begeere my te beteren. Ick bidde V. E. om de liefde Godts, hebt toch medelijden met my: de Goddelijcke goetheydt sal het V. E. dobbel verghelden.* Het medelijden dat sy versocht, was dat men haer straffe lijf-kastijdingen soude toe-laten, om aen de Goddelijcke Rechtveerdigheydt voor haer gebreken te voldoen.

Sy pleegh sich tot vernietinge van haer selven te verwecken, door aendachtige overlegginghe van 't mysterie der Heylighe Consecrarie in 't Sacrificie der Misse: alwaer het wesen van broodt ende wijn soo vernieticht wordt, dat van dese twee substantien, de gedaenten alleenlijck over-blijven, onder de welke Christus met heel sijn wesen schuyt, sonder iet anders. Hier door wierdt zy verweckt, om insghelijcks haer selven ter liefde Christi gheheelijck te vernieten, ende al te derven dat siele ende lichaem, Hemel ende Aerde aengaet, ende in IESUM soo te veranderen, dat sy van haer selven anders niet behouden en soude, als de ghedaente.

Sy bemerkte, hoe dat het meeste deel der menschen, soo Geestelijck als Wereltlijck, tracht verheven ende groot te zijn: het welck zy oordeelde

uyt-

uytsinnigheydt te wesen. Ende om gheen deel te hebben in dese uytsinnigheydt, verweckte sy sich om d'alder-minste te zijn: versoeckende vanden Biecht-vader, dat hy haer de middelen soude aenwijzen, om ootmoedigh te worden. Want hoe ootmoedigh dat sy was, nochtans en was sy niet ootmoedigh in haer ooghen: maer begeerde nochtans tot dese deught te gheraecken, of ten minsten eens te beginnen.

Als sy nu soo verre ghekomen was, dat haer alle lijf-kastijdinghen verboden wierden; ende sy self, hoe driftigh dat sy tot dese was, door haere swackheydt ghenootsaecht wierdt te bekennen, dat het haer niet moghelijk en was de selve voorder te pleghen; heeft den Biecht-vader belast, dat sy haer yfere discipline, met eenighe pinnekens, uytdruckende den naem van MARIA, die sy pleegh op haer herte te draghen, aen hem soude overgheven; om haer aldus alle ghelegentheydt t'ontrecken van de selve voort-aen te ghebruycken. Maer soo hy alleenlijck de discipline ende desen naem versocht hadde, eer sy die gaf, ontrock sy aen de discipline de haecken ende de spooren, ende wierp de selve in een verholen plaetse, om dat-men naer haere dootd gheene van dese dinghen en soude hebben. Het haeyren-kleedt, riemen, doecken die sy naer de discipline gebruyckte, ende met haer bloedt gheverwt hadde, heeft sy verbrant. Soo socht sy door ootmoedigheydt haere lijf-kastijdinghen te verberghen: nochtans hebben d'Ursulinen van Ruremonde een bracelette of twee, men weet niet hoe, van JOANNA bekomen.

Sy heeft belast dat-men naer haer dootd haer lichaem op 't aldersechste begraven soude, alles

wat tot dese vernederinghe dienstigh was, be-
duydelyck uytduckende; om aldus oock naer
haer af-sterven, alle eere t'ontgaen, die sy soo
neerstighlyck alle haer leven gheschouwt hadde.
Maer dit ootmoedigh versoeck van JOANNA en
is niet inghevolght gheweest, van de ghene die
sich bemoeyt hebben met haer begravenisse: want
sy desen laetsten dienst op het treffelijckste ghedaen
hebben: willende hier door betoonen de weer-
deringhe die sy hadden van haeren persoon ende
deughden.

XII. CAPITTEL.

Lijdsaemheyt.

D'Ootmoedigheyt van IOANNA leyt ons tot
haere Lijdsaemheyt: welcke deught sy even
neerstighlyck, ende om het selve opsicht behert
heeft, als de voorgaende. Want ghelijck de Godt-
minnende siele tot d'Ootmoedigheyt aenghe-
stouwt wort, door voor-beeldt ende liefde des Sa-
ligh-maeckers, die den ootmoedighsten van alle
menschen gheweest is: soo wort sy, verliest op de
Lijdsaemheyt, door 't voor-beeldt vanden sel-
ven Saligh-maecker, die naer verwijt ende
lijden verlanght heeft, ende daer van vervult is
gheweest.

Dit Goddelijck voor-beeldt speelde altijd inden
gheest van IOANNA: ende sy was wonderlijck
begeerigh om in het lijden aen haeren Hemelschen
Bruydegom eenighsins ghelijck te wesen. Verlies
van goederen ende van eere, versmaetheyt, la-
steringhe, achterklap, sieckte des lichaems, dor-
righeyt